

Asia: VN/16752/2022

Hallituksen esitysluonnos hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta (yliopistosairaalalisä ja siirtymätasauksen muutokset)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Yliopistosairaaloiden (jäljempänä yo-sairaala) erityisrahoitus tulisi ratkaista erillisrahoituksena, jotta se ei vähennä muiden hyvinvointialueiden tiukkaa rahoituskehystä. Etelä-Savon hyvinvointialueelle vaikutus olisi n. 8 milj. euroa vuoden 2022 kulutasolla. Käytännössä tämä tarkoittaisi 1 % leikkausta vuoden 2023 rahoitustasoon (19.9.2022) ja uutta sopeutustarvetta. Mainitulla yo-sairaalalisällä ei ole vaikutuksia palvelutarpeeseen, joten ainoa suora vaikutus olisi niiden hyvinvointialueiden, joilla ei ole yliopistollista sairaalaa, rahoituksen siirto niille hyvinvointialueille, joilla on yliopistosairaala.

Yo-sairaalalisän rahoitusosuus vaikuttaisi kaikille muille hyvinvointialueille tulorahoituksen kautta vuosikatetta heikentävästi, joka taas vaikuttaisi alueen lainanottovaltuuteen ja investointikykyyn. Hyvinvointialueiden rahoitus on muutenkin muodostumassa vaikeaksi ja esimerkiksi Etelä-Savon hyvinvointialueen vuosikate tulee olemaan kymmeniä miljoonia alijäämäinen vuonna 2023 ja tämä yliopistosairaalalisämuutos heikentäisi edelleen tilannetta kohtuuttomasti.

Yo-sairaallalla, kuten muidenkin hyvinvointialueiden keskussairaaloilla, on järjestämislain (612/2021) 57§:n mukainen oikeus laskuttaa palveluistaan asiakkaan omaa hyvinvointialuetta. Yo-sairaalalisä sekä mahdollisuus laskuttaa muiden hyvinvointialueiden asukkaita johtaisi siis päällekkäisyyteen. Lisäksi yo-sairaaloiden nykyinen kustannustaso on mukana siirtyvissä kustannuksissa sekä yo-sairaalat saavat valtiolta erillistä lääkäreiden koulutuskorvausta. Tällä hetkellä on tärkeää koko Itä-Suomen alueelle, että Etelä-Savon hyvinvointialue, kuten muutkin hyvinvointialueet, kouluttavat yhteistyössä Itä-Suomen yliopiston ja Kuopion yliopistollisen sairaalan kanssa lääketieteen kandidaatteja ja erikoistuvia lääkäreitä. Yliopiston maksama korvaus ei kuitenkaan riitä kattamaan koulutuksesta aiheutuvia nykyisiä kuluja.

Yliopistosairaalayhteistyötä on tehty merkittävästi jo vuosikymmenten ajan mm. vaativien hoitojen osalta. Näistä ostopalveluista on kuitenkin laskutettu aiheutuneet kulut ja kustannustaso on merkittävästi noussut viime vuosien aikana. Tämä käytäntö tulee jatkumaan, joten esitys yo-

sairaalalisästä johtaisi päällekkäiseen rahoitusratkaisuun. Hyvinvointialueiden rahoitusmallin toisaalta pitäisi johtaa siihen, että hyvinvointialueidenkin välinen laskutus tapahtuisi ennakoitavilla tuotehinnoilla myös yo-sairaaloitten osalta.

Lisäksi yo-sairaala-alueilla on suurempi asukaspohja, ja yhtenä rahoituksen määräytymistekijänä se on yo-sairaala-alueille jo valmiiksi suosiollinen ilman erillistä yo-sairaalalisääkin. Yo-sairaala-alueet hyötyvät myös asemansa vuoksi siitä, että lääkäri työvoimaa on helpompi saada kuin muilla alueilla. Yo-sairaalalisä voisi myös mahdollisesti mahdollistaa yo-sairaala-alueille muita alueita korkeamman palkkatason. On riskinä, että se heikentää entisestään henkilöstön saatavuutta mm. keskussairaaloissa. Lisäksi huomion arvoista on Itä- ja Keski-Suomen hyvinvointialueiden väestörakenne. Tällä alueella yo-sairaalan asukasmäärä on noin 1/3 koko alueen asukasmäärästä. Kaikilla muilla YTA- alueilla yo-sairaalan asukasmäärän osuus on yli puolet koko YTA-alueen väestömäärästä.

On perusteltua, että lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä ehdotetaan lisättäväksi säännökset, joilla täsmennetään ja vahvistetaan yliopistollisen sairaalan nykyisiä tehtäviä ja vastuuta erikoissairaanhoidon palveluissa sekä koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan liittyvissä tehtävissä ja muissa yhteistyöalueen toiminnan koordinaatiotehtävissä. Toiminnan edellyttämä rahoitus tulee kuitenkin toteuttaa erillisrahoituksella.

Sote-ministeriryhmän muutosehdotus siirtymätasauslisän porrastus on Etelä-Savon hyvinvointialueen näkökulmasta oikeasuuntainen ja hieman helpottaa sopeuttamistarvetta alueilla, joissa mm. väestön ikärakenne ja palveluverkko aiheuttavat ylimääräisiä kustannuksia.

Vestala Vesa

Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä - Vesa Vestala,
talousjohtaja ja Jarmo Koski, johtajaylilääkäri